

Doop van de Heer

Lc. 3, 15-22

Ik weet niet of u Lars al kent, maar ik stel hem aan u voor.

Lars komt de laatste weken geregeld op de radio. In een reclamespotje. Lars wordt voorgesteld door een overhead-stem, zoals dat dan heet, en dan hoor je Lars. In de Sahara, in de woestijn: 'WATER, WATER, DORST!' Iets van die strekking zegt Lars. Dat is ook zijn hele tekst, want dan neemt die voice-over het weer over en begint te vertellen dat er water is voor Lars. Water met bubbeltjes of water met frambozensmaak, het kan niet op. En dan blijkt de reclame te gaan over een managementbedrijf wat uw bedrijf, uw instelling kan helpen op elke manier: met bubbeltjes of frambozensmaak, zullen we maar zeggen.

Iedere keer als ik die reclame hoor, dan denk ik: en er is zoveel meer over water te vertellen, zeker in de context van de bijbel. Als we vandaag met het feest van de Doop van de Heer het over water hebben, dan gaat dat terug op de symboliek die al vanuit het Oude Testament aan ons meegegeven wordt. Het water van de schepping klinkt erin door, het water uit het verhaal van de ark van Noach, wat in eerste instantie water van zuivering en vernietiging blijkt te zijn: een wat vreemde combinatie, maar met enorm veel water spoelt God als het ware het kwaad van de wereld weg. In kleiner bestek gebeurt dat nu nog steeds bij iedere doop. Het spoelen met water, het dopen, de onderdompeling of besprenkeling met water staat voor het beeld van 'uw zonden zijn van u afgewassen'. Maar daarnaast zien we ook dat water toegang geeft tot nieuw leven. Als het Joodse volk bijna verdorst in de woestijn, dan slaat Mozes water uit de rotsen en op een ander moment dan zorgt hij dat een poel met bedorven water weer helder wordt en de mensen te drinken hebben.

Van dat soort waterverhalen komen we in het Oude Testament meer tegen. Ook bij Elia en Elisa en verder is er nog het prachtige verhaal waarin het volk Israël vanuit de woestijn door de Jordaan het beloofde land in trekt. Water, levengevend water dat toegang geeft tot iets nieuws, nieuw land, een nieuwe wereld, waarin men onder bescherming van God mag leven. En die gedachte van het onder bescherming van God mogen leven, is wat we in het Nieuwe Testament met nadruk steeds opnieuw te horen krijgen. Zoals in het evangelie van vandaag.

Nadat Jezus gedoopt is gaat hij in gebed. De hemel opent zich en we horen Gods stem. Ook daarin klinkt het Oude Testament door. Hoe God bij Abraham, bij Mozes, bij Elia wilde zijn, daar klonk Gods stem. Ook in de lezing van Jesaja die we zojuist hoorden, klonk de stem van God. En dan komt daar nog de gedaante van de duif bij. De kracht van God die met ons wil zijn: de Heilige Geest. En ook die herkennen we vanuit het Oude Testament. Als Jozef in de put, in de gevangenis zit opgesloten, staat er in de tekst: maar de Geest van God was met hem. Als David koning gezalfd is, als kleine jongen nog, als herdersjongen, door de profeet, dan staat er nadien in de tekst: en God was met hem. De Geest

van God rust op degene waar God een plan mee heeft en precies dat is de strekking van wat wij al eeuwen met de doop beleven. Het kwaad wordt van ons afgespoeld, het water geeft mogelijkheden tot nieuw leven want Christus is met ons. Zei hij zelf niet tegen ons: 'Ik ben het levend Water', zoals hij dat zei tegen die Samaritaanse vrouw bij de put. Jezus is het levend Water en dat levend water mag stromen bij iedere doop van een kind of van een volwassene in de paasnacht, steeds opnieuw dus die dubbelsymboliek van aan de ene kant het oude, het kwaad wegspoelen en de andere kant instappen in nieuw leven en voedingskracht geven: levengevend zijn als water. En dat in die symboliek van Gods aanwezigheid de Geest die ons steunt en Jezus die ons voorbeeld geeft.

Als we naar het evangelie kijken van vandaag, uit Lucas, de Doop van de Heer, maar ook bij de andere evangelisten, zien we dat het één van de weinig plekken is, waarin Vader, Zoon en Geest, het kruisteken, de kern van onze geloofsbelijdenis in een gedrieheid gezamenlijk voorkomt. Op veel andere plekken in de bijbel is het of God of de Geest of God en de Geest in het Oude Testament, maar dan is Christus er nog niet bij. Hier is het nadrukkelijk een drie-eenheid die samen in één verhaal naar voren komt. Een verhaal van overwinning op de dood, overwinning op het kwaad en beginnen aan een nieuw leven. Dat is wat doop in de katholieke Kerk wil zeggen en daarmee is het niet klaar, want bij de doop begint het publieke leven van Jezus en dat publieke leven van Jezus is ook weer een voorbeeld voor ons christenen in deze samenleving. En misschien is dat in deze tijd waarin Kerk kleiner wordt, Kerk krimpt - het staat geregeld in de krant - wel een extra offer. Hoe we ons als christenen, als katholieken in de Kerk, maar ook daarbuiten in onze samenleving, op moeten stellen. Door er te zijn voor mensen.

We hoorden het in de Jesaja lezing. Het geknakte riet niet breken, de kwijnende vlaspit niet uitblazen. Denk daarbij aan al die mensen die het zoveel slechter hebben dan wij, de daklozen hier in ons midden, de vluchtelingen die uit oorlogsgebied hier naar toe komen en verderop in de lezing die taal die we zo goed kennen uit het evangelie want keer op keer komt het terug: er zijn voor de zieken, de melaatsen, de blinden, de doven. Steeds staat de zwakke in ons midden en is het in navolging van Christus onze taak om er voor hen te zijn. Dat al begint bij de doop, dat vandaag op het feest van de Doop van de Heer, de Heer zelf als ons voorbeeld. Moge daar God als Vader ook voor ons klinken uit de hemel dat wij zijn geliefde kinderen zijn die die opdracht kunnen doen. Moge de Geest van God ons daarbij steunen en moge Christus steeds opnieuw ons voorbeeld zijn. Amen

Henry Vermeulen, diaken